

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR EUROPOS SĄJUNGOS GRUPĖ
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

**PAŽYMA
DĖL NACIONALINIŲ KLIMATO KAITOS VALDYMO POLITIKOS
STRATEGINIŲ TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ**

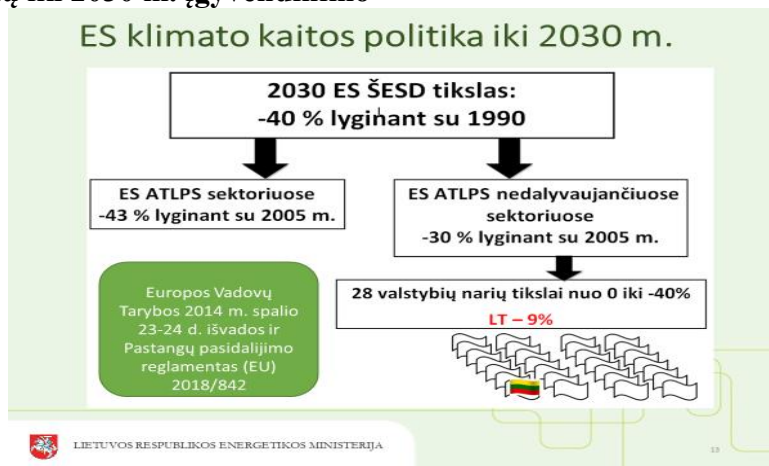
2019-06-19 Nr. NV-1731

Vilnius

Tikslas – priimti sprendimą dėl Lietuvos Respublikos pozicijos dėl ES ilgalaikės klimato kaitos politikos iki 2050 m. ir pavesti ministerijoms pateikti pasiūlymus atnaujinamai Nacionalinei klimato kaitos valdymo politikos strategijai iki 2050 m. dėl atskirų ūkio sektorių tikslų ir uždavinių nustatymo ir dėl priemonių, skirtų trumpalaikių klimato kaitos švelninimo tikslų ir uždavinių įgyvendinimui iki 2030 m.

Dabartinė situacija:

- **Dėl svarstomo ES lygiu įsipareigojimo iki 2050 m. sukurti klimatui neutralią ekonomiką** - Europos Sąjungoje intensyvėja diskusija, ar ES turėtų įsipareigoti iki 2050 m. pasiekti klimatui neutralią ekonomiką. Tokioje ekonomikoje grynasis išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis iki 2050 m. būtų sumažintas 80 proc., o likusieji 20 proc. būtų pašalinama absorbentais iš žemės ir miško naudmenų bei panaudojant anglies dioksido sugavimo ir saugojimo technologijas. Susiformavo didelė valstybių narių grupė, kuri parengė bendraminčių dokumentą (nonpaper) ir siekia, kad sprendimas dėl perėjimo prie klimatui neutralios ekonomikos iki 2050 m. būtų priimtas jau š. m. birželio 20–21 d. Europos Vadovų Tarybos (EVT) posėdyje arba artimiausioje ateityje.
- **Atkreiptinas dėmesys, kad** ministerijų pozicijos dėl šio klausimo, jį derinant LINESIS sistemoje ir Vyriausybės ES komisijos posėdyje, išsiskyrė. Apsispręsti dėl pozicijos yra reikalinga ir dėl šiuo metu atnaujinamos Nacionalinei klimato kaitos valdymo politikos strategijos.
- **Dėl įsipareigojimų iki 2030 m. įgyvendinimo**

- **Didžiausias iššūkis Lietuvai** - iki 2030 m. sumažinti ne ATLPS ŠESD mažiausiai 9 proc., palyginti su 2005 m. Tačiau įvertinus 2016-2018 m. ŠESD vidurkį būtina iki 2030 m. sumažinti ŠESD mažiausiai 17 proc. nuo šio vidurkio.
- **Šiuo metu rengiami su ES klimato kaitos politikos įgyvendinimu susiję teisės aktai:**
 - atnaujinama Nacionalinė klimato kaitos valdymo politikos strategija (toliau – Strategija), siekiant įtvirtinti trumpalaikius iki 2030 m. ir siektinus vidutinės trukmės iki 2040 m. bei ilgalaikius iki 2050 m. tikslus ir uždavinius.
 - Integruotas Nacionalinis energetikos ir klimato srities planas (toliau – Planas), kuriame nustatomos priemonės, skirtos įgyvendinti Lietuvos energetikos ir klimato kaitos tikslus iki 2030 m.
 - Strategija ir Planas turi būti pateikti Europos Komisijai iki 2020 m. sausio 1 d.

Pažymėtina, kad vieni iš didesnių iššūkių Lietuvos laukia 2030 m. įgyvendinant išmetamųjų ŠESD kiekio 9 % mažinimo tikslą ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje nedalyvaujančiuose sektoriuose, palyginti su 2005 m., kurio nepasiekus gresia papildomos fiskalinės išlaidos.

Sektorius (nedalyvaujantis ES ATLPS)	Tikslas, palyginti su 2005	Tikslas, palyginti su 2016-2018 m. vidurkiu
Transportas	-9,0%	-31,0%
Žemės ūkis	-9,0%	-12,6%
Pramonė (įskaitant kuro deginimą pramonėje)	-9,0%	-32,8%
Atliekų tvarkymas	-40,0%	-9,0%
Energetikos sektorius (smulkūs kurą deginantys įrenginiai)	-15,0%	-9,0%
Iš viso ES ATLPS nedalyvaujantys sektoriai	-13,5%	-21,1%

Šiuo metu yra parengti pirminiai pasiūlymai dėl klimato kaitos švelninimo tikslų ir uždavinių iki 2030 m., ir jiems skirtų įgyvendinti priemonių sąrašas. Atlikus Plano projekte siūlomų priemonių preliminarų vertinimą nustatyta, kad **numatytų priemonių nepakanka ES pastangų pasidalijimo reglamente (ES) 2018/842 Lietuvai įtvirtintam -9% ŠESD mažinimo tikslui ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose įgyvendinti iki 2030 m., todėl yra būtinas aktyvus atsakingų ministerijų įsitraukimas teikiant siūlymus dėl atskirų ūkio sektorių tikslų ir uždavinių nustatymo, identifikuojant papildomas priemones.**

Lietuvai ŠESD švelninimo įsipareigojimų ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje (ES ATLPS) nedalyvaujančiuose sektoriuose nevykdymas 2021-2030 m. laikotarpyje gali kainuoti apie 360 mln. eurų įvertinus šiuo metu įgyvendinamas priemones, skirtas mažinti ŠESD išmetimą, arba apie 160 mln. EUR įvertinus šiuo metu šakinių ministerijų pateiktas priemones.

Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Vyriausybės pasitarime pristatyti Lietuvos Respublikos poziciją dėl ES ilgalaikės klimato kaitos politikos iki 2050 m. ir šiuo metu rengiamos Strategijos tikslus ir uždavinius.

Siūlytume patikslinti Vyriausybės pasitarimo sprendimą:

1. Kadangi birželio 18 d. Europos Komisija jau pateikė rekomendacijas dėl integruoto Nacionalinio energetikos ir klimato srities plano 2021-2030 m. projekto, patikslinti siūlomo sprendimo 2.2. punktą, jame nurodant atsižvelgti/įvertinti šias rekomendacijas.
2. Pavedimus teikti pasiūlymus atnaujinamai Strategijai dėl atskirų ūkio sektorių tikslų ir uždavinių nustatymo ir rengiamam Planui dėl priemonių, skirtų trumpalaikių klimato kaitos švelninimo tikslų ir uždavinių įgyvendinimui iki 2030 m., formuluoti konkrečioms ministerijoms - Susisiekimo, Žemės ūkio, Ekonomikos ir inovacijų, Sveikatos apsaugos, Vidaus reikalų, Energetikos, Švietimo, mokslo ir sporto, Krašto apsaugos.
3. Nurodyti, kad pasiūlymai dėl papildomų priemonių, skirtų Lietuvos išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslui ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje nedalyvaujančiuose sektoriuose iki 2030 m. įgyvendinti, teikiami kartu su numatomu poveikio sektoriui vertinimu, jam įvertinti darytomis prielaidomis, finansavimo šaltiniu ir dydžiu.
4. Nurodyti konkrečius terminus, iki kada ministerijos turėtų pasiūlymus pateikti Aplinkos ministerijai.

Patarėja

Gina Gajauskienė

Vyresnysis patarėjas

Andrius Grikienis